

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Rapportage interim-bevindingen

Controle 2024

Gemeente Westland

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
29 januari 2025

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Inleiding

Gemeente Westland
T.a.v. de raad en het college van burgemeester en wethouders
Postbus 150
2670 AD NAALDWIJK

29 januari 2025

Referentie: NLE00031950.1.1.ML

Geachte leden van het college van burgemeester en wethouders,

Graag presenteren we u hierbij onze tussentijdse bevindingen die voortkomen uit de controle van de jaarrekening van gemeente Westland over het boekjaar dat eindigt op 31 december 2024. We hebben onze werkzaamheden uitgevoerd in overeenstemming met ons controleplan 2024.

Dit rapport is gebaseerd op onze werkzaamheden tot en met 10 december 2024. Indien er na deze datum nieuwe bevindingen zijn met betrekking tot de interne beheersing, dan zullen wij dit met u delen in ons accountantsverslag.

Het rapport bestaat uit drie delen. In deel 1 geven wij een overzicht van onze kernboodschappen. Deel 2 beschrijft diverse aspecten gerelateerd aan de interne beheersing. Deel 3 beschrijft de relevante ontwikkelingen voor uw gemeente en uw status van voorbereiding op deze ontwikkelingen.

We bespreken de inhoud van dit verslag graag tijdens de vergadering met de auditcommissie op 22 januari 2024. Mocht u nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen. Wij zijn uiteraard graag bereid om de inhoud van deze rapportage nader toe te lichten.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Anton Eelco Gerritsma

drs. A.E. Gerritsma RA

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam
T: +31 (0) 88 792 00 10, F: +31 (0) 88 792 95 33, www.pwc.nl

PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop) voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Inhoudsopgave

Inleiding	1	Het controleproces	19
Inhoudsopgave	2	Bijlagen	20
Onze kernboodschappen	3	Detailbevindingen	21
Controlekader	4	Detailbevindingen IT	22
Controleomgeving	5	Wet normering topinkomens	23
Interne beheersing	6	ISA-vereisten	24
Speerpunten	7		
Rechtmatigheidsverantwoording	8		
Impact op aanpak	9		
IT-risico's en beheersing	10		
Cybersecurity	11		
Frauderisicobeheersing	12		
Vooruitkijkend	13		
Grondexploitaties	14		
Generative AI	15		
Duurzaamheidsrapportage	16		
Verslaggevingsrichtlijnen	17		
Financiële positie	18		

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen**
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Onze kernboodschappen

In dit hoofdstuk staan we stil bij onze belangrijkste boodschappen die we hebben geformuleerd naar aanleiding van de interim-controle bij gemeente Westland.

01

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen**
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Onze kernboodschappen

Ontwikkeling in de kwaliteit van uw interne beheersing vertraagt

Als onderdeel van onze tussentijdse controle hebben wij de kwaliteit van uw interne beheersing langs het drielijnenmodel beoordeeld. De kwaliteit van de interne beheersing is van voldoende niveau om tot een betrouwbare jaarrekening en rechtmatigheidsverantwoording te komen.

De organisatie heeft vorig jaar stappen gezet in de [verbetering van de interne beheersing](#). In het huidige jaar zien wij dat de verbeterslag vertraagt ten opzichte van vorig jaar en de uitgesproken ambitie van de organisatie. De organisatie draagt als reden voor de vertraging aan dat andere relevante dossiers, zoals het MIP en Flora, veel tijd vragen van dezelfde medewerkers in de organisatie. Zo heeft uw organisatie een betere focus en zou de doelstelling meer gericht moeten zijn op het structureel borgen van verbeteringen. Wij zien dat uw organisatie recentelijk keuzes heeft gemaakt over welke gebieden de hoogste prioriteit hebben om te worden verbeterd.

Status van de beheersing van de IT-omgeving is niet helder

Tijdens onze interim-werkzaamheden hebben wij vragen gesteld om ons beeld van de ontwikkelingen in de [beheersing van de IT-omgeving](#) te actualiseren. Uit de aangeleverde documenten en de vervolggesprekken wordt de status van (de ontwikkeling in) de beheersing van de IT-omgeving onvoldoende helder. Wij adviseren om de onderbouwing te structureren voor de IT-beheersprocessen en een intern statusoverzicht over de kwaliteit van de interne IT-beheersing op te stellen.

De financiële positie van uw gemeente is gezond maar kent uitdagingen

De financiële positie van gemeente Westland is gezond maar kent ook de komende jaren nog vele uitdagingen. Dit wordt versterkt door belangrijke maatschappelijke en economische ontwikkelingen. [De miljoenennota](#) geeft nog geen duidelijkheid over het 'ravijnjaar' 2026. De begroting van gemeente Westland laat voor 2025 een sluitende begroting zien. Vanaf het jaar 2026 wordt een tekort voorzien. Omdat gemeente Westland in de komende periode te maken krijgt met beleidskeuzes en bezuinigingen, is het belangrijk om goed inzicht te hebben in waar mogelijk 'knoppen' zitten om aan te draaien. Wij hebben [de beïnvloedbaarheid van de lasten](#) van gemeente Westland inzichtelijk gemaakt langs de lijnen van het ROB-rapport.

Aandachtspunten voor de eindejaarscontrole

De [rechtmatigheidsverantwoording](#) heeft ervoor gezorgd dat de rol van de VIC is veranderd. Afgelopen jaar zagen wij dat de controle op sommige onderdelen een tijdsintensief proces was omdat de controlewerkzaamheden en dossiervorming in eerste instantie nog niet diepgaand genoeg waren. Op basis van de gesprekken die wij met de VIC hebben gevoerd, zien we dat dit jaar de juiste basis er is. Afgelopen jaar zagen we dat er veel correcties hebben plaatsgevonden om tot de definitieve jaarrekening te komen. Wij adviseren om tijdig de evaluatie en de onderliggende oorzaken om te zetten in concrete actiepunten.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen

☆ Controlekader

- Controleomgeving
- Interne beheersing
- Speerpunten
- Rechtmatigheidsverantwoording
- Impact op aanpak
- IT-risico's en beheersing
- Cybersecurity
- Frauderisicobeheersing

👁 Vooruitkijkend

📁 Bijlagen

Controlekader

Dit hoofdstuk is bedoeld om u inzicht te geven in de controleomgeving inclusief de maatregelen ter voorkoming van fraude. Daarnaast reflecteren we in dit hoofdstuk op de status van de interne beheersing, inclusief de beheersing van de IT-omgeving.

02

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader

Controleomgeving

Interne beheersing

Speerpunten

Rechtmatigheidsverantwoording

Impact op aanpak

IT-risico's en beheersing

Cybersecurity

Frauderisicobeheersing

Vooruitkijkend

Bijlagen

Controleomgeving

Onze visie op uw interne beheersing: uw controleomgeving heeft de juiste basis

Het college is verantwoordelijk voor het inrichten van een interne controle-omgeving die het mogelijk maakt een jaarrekening op te stellen die geen afwijkingen van materieel belang bevat door fraude of fouten. Onderzoek bevestigt dat de kwaliteit van het werk van de accountant in belangrijke mate wordt beïnvloed door de kwaliteit van het rapportageproces bij de opdrachtgever. Dit vereist een intensievere betrokkenheid van het college en de raad, ook ten aanzien van niet-financiële informatie.

Sturen en beheersen van de bedrijfsprocessen zijn de primaire verantwoordelijkheid van het college. De raad moet zich een oordeel kunnen vormen over de inrichting en het functioneren van de bedrijfsvoering in de zin dat deze doeltreffend en doelmatig is ingericht. Een paragraaf bedrijfsvoering op voldoende kwalitatief en kwantitatief niveau is daarbij essentieel. Het is van belang dat de raad kennisneemt van de paragraaf om zodoende de daarin opgenomen gemeente specifieke aandachtspunten mee te nemen in de kaderstellende en controlerende activiteiten.

Een toevoeging aan de paragraaf bedrijfsvoering

Het college stelt ten minste een keer per jaar in de paragraaf bedrijfsvoering de raad op de hoogte van de hoofdlijnen van het strategische beleid, de algemene en financiële risico's en het beheersings- en controlesysteem van de gemeente.

De raad en het college hebben de volgende verantwoordelijkheden:

- Kaderstellen: de raad is verantwoordelijk voor het vaststellen van de doelstellingen en kaders in de vorm van beleid, begroting en verordeningen. Het college voert het beleid uit binnen de kaders die de raad heeft gesteld;
- Controleren: de raad ziet ook toe op de uitvoering door het college. Zijn de kaders gevolgd, welke resultaten zijn bereikt en wat zijn de financiële resultaten? Dit gebeurt niet alleen via de begroting en jaarverslag. De paragraaf bedrijfsvoering informeert raadsleden over de realisatie van beleidsdoelstellingen die door de raad zijn vastgesteld bij begroting. Dit is een onderdeel van hun controlerende rol.
- Het college moet vanaf 2024 in de paragraaf bedrijfsvoering specifiek ook ingaan op de afwijkingen die zijn geconstateerd in de rechtmatigheidsverantwoording. Voor het opstellen van informatie over de rechtmatigheid moet de raad kaders geven, bijvoorbeeld de verantwoordingsgrens en inzake de gewenste mate van detaillering in de paragraaf bedrijfsvoering.

De elementen van de controleomgeving vormen een juiste basis

Onze conclusie is dat de elementen van de [controleomgeving](#) gezamenlijk een juiste basis vormen voor de andere onderdelen van de interne controle. Hiermee concluderen we dat de controleomgeving en de interne beheersing van voldoende niveau is om te komen tot een betrouwbare jaarrekening, inclusief de toelichting over rechtmatigheid. In de paragraaf over [Interne beheersing](#) gaan wij in op de mogelijke verbeterpunten.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader

Controleomgeving

Interne beheersing

Speerpunten

Rechtmatigheidsverantwoording

Impact op aanpak

IT-risico's en beheersing

Cybersecurity

Frauderisicobeheersing

Vooruitkijkend

Bijlagen

Onze observaties van uw interne controleomgeving

De controleomgeving vormt de basis voor een goede opzet van de processen en de effectieve werking hiervan. Hieronder hebben we uw interne controleomgeving geëvalueerd per onderdeel van de interne beheersing en geven wij u onze aanbevelingen. Onze conclusie is dat de elementen van de controleomgeving gezamenlijk een juiste basis vormen voor de andere onderdelen van de interne controle.

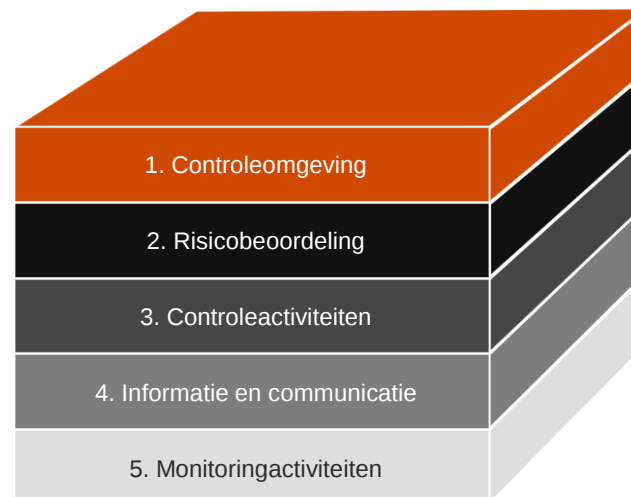
1. Controleomgeving

- De gemeente Westland kent verschillende *soft controls* die bijdragen aan een controleomgeving waarbinnen het college streeft naar integriteit en ethische waarden. Dit is passend bij de omvang van de organisatie en de aard van de werkzaamheden.
- De dualisering van het gemeentebestuur, waarbij de raad het beleid goedkeurt en het college dit beleid uitvoert, zorgt voor een natuurlijke belangentegenstelling waarbinnen verantwoording wordt afgedwongen.

2. Risicobeoordeling

- Het college formuleert doelstellingen voor de coalitieperiode en rapporteert hierover in onder andere de paragraaf weerstandsvermogen.
- Het college identificeert en analyseert risico's en deelt deze in de begroting en jaarrekening.
- Het management kan de beheersing van frauderisico's meer centraliseren; uitgaande kasstromen zijn passend ingericht.
- De frauderisicoanalyse is geactualiseerd en is op een voldoende gedetailleerd niveau.
- Wij adviseren om IT mee te nemen in de risicoanalyse.

← Activiteiten, rapportage en naleving →

5. Monitoringactiviteiten

- De VIC voert afzonderlijke evaluaties uit op getrouwheid en rechtmatigheid; voor 2024 wordt dit uitgevoerd voor alle materiële processen.
- De VIC evalueert en meldt tekortkomingen in de interne beheersing aan de directie en het college.

3. Controleactiviteiten

- Het algemene beeld is dat de processen in de eerste en tweede lijn nog versterkt kunnen worden. De basis wordt met name beheerst door controles achteraf in de derde lijn. Er is daarom nog ruimte voor verbetering.
- De onderbouwing van schattingen kan verbeterd worden. Op basis van gevoerde gesprekken concluderen we dat het management de schattingen die relevant zijn voor de jaarrekening aan het verbeteren is.

4. Informatie en communicatie

- Het directieteam en het college maken in de P&C-producten gebruik van beschikbare informatie.
- Regievoering op de P&C-producten ligt bij Financiën, Team Financieel Beleid en Advies.
- Het jaarrekeningproces en de inhoud worden jaarlijks door zowel het management als door de auditcommissie geëvalueerd.
- Voor de rechtmatigheidsverantwoording is het plan om met name te steunen op de uitgevoerde controles in de derde lijn door uw VIC-functie.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader

Controleomgeving

Interne beheersing

Speerpunten

Rechtmatigheidsverantwoording

Impact op aanpak

IT-risico's en beheersing

Cybersecurity

Frauderisicobeheersing

Vooruitkijkend

Bijlagen

Interne beheersing

De interne beheersing is toereikend voor onderbouwing van de jaarrekening en de rechtmatigheidsverantwoording

Onze observaties op de interne beheersing op procesniveau

De organisatie heeft vorig jaar stappen gezet in de verbetering van de interne beheersing. In het huidige jaar zien wij dat de verbeter slag vertraagt. Onze observatie hierbij is dat bevindingen in eerste instantie tijdelijk met 'reparaties' achteraf worden hersteld en niet structureel worden geborgd in de processen. Wij zien dat door de hele organisatie breed de interne beheersing kan worden verbeterd. Het verbeteringstraject geeft druk op uw organisatie. Wij zien dat uw organisatie recentelijk keuzes heeft gemaakt over welke gebieden de hoogste prioriteit hebben om te worden verbeterd. Daarmee krijgt uw organisatie een betere focus en is de doelstelling meer gericht op het structureel borgen van verbeteringen.

Belangrijk is om een realistische planning te maken voor het verbetertraject, dit te monitoren en periodieke ijkmomenten te hebben. Hierdoor kan tijdig worden bijgestuurd indien wordt afgeweken van de planning.

De bevindingen op procesniveau op basis van het three lines-model, hebben wij gerapporteerd in de [bijlagen](#).

Aandachtspunten voor de eindejaarscontrole

De rechtmatigheidsverantwoording heeft ervoor gezorgd dat de rol van de VIC is veranderd. Afgelopen jaar zagen wij dat de controle op sommige onderdelen een tijdsintensief proces was omdat de controlewerkzaamheden en dossiervorming in eerste instantie nog niet diepgaand genoeg waren. Op basis van de gesprekken die wij met de VIC hebben gevoerd, zien we dat dit jaar de juiste basis er is. Afgelopen jaar zagen we dat er veel correcties hebben plaatsgevonden om tot de definitieve jaarrekening te komen. Wij adviseren om tijdig de evaluatie en de onderliggende oorzaken om te zetten in concrete actiepunten.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader

Controleomgeving

Interne beheersing

Speerpunten

Rechtmatigheidsverantwoording

Impact op aanpak

IT-risico's en beheersing

Cybersecurity

Frauderisicobeheersing

Vooruitkijkend

Bijlagen

Interne beheersing blijft op hetzelfde niveau

In 2024 zien wij geen grote ontwikkelingen in de kwaliteit van de interne beheersing

Op basis van de werkzaamheden die wij de afgelopen periode hebben uitgevoerd, zien wij dat de kwaliteit van de interne beheersing gelijk is gebleven. In 2023 is een slag gemaakt in de interne beheersing, wat heeft geleid tot het oplossen van een aantal van onze bevindingen. In 2024 zien we dat de resterende bevindingen gelijk zijn gebleven. Vanuit de werkzaamheden van de VIC hebben we wel een [nieuwe bevinding](#) geconstateerd in het proces van het wijzigen van crediteurenstamgegevens. De concerndirectie heeft laten weten dat zij heeft bepaald welke verbeteringen met prioriteit moeten worden gerealiseerd.

Over het controlejaar 2024 blijft de derde lijn een belangrijke beheersingsmaatregel voor onderbouwing van de jaarrekening en de rechtmatigheidsverantwoording. Onze aanpak zal grotendeels gegevensgericht zijn, zoals eerder gecommuniceerd in ons controleplan, waarbij wij waar mogelijk gebruik maken van de werkzaamheden van de derde lijn.

We lichten de verdere details van onze bevindingen in de [bijlage](#) toe.

Klik [hier](#) voor een toelichting op het lines of defence-model. Beluister de [PwC Podcast](#) uit de serie 'Breed perspectief op lokale overheden' voor het belang van de interne beheersing.

Legenda

- In opzet ontoereikend
- ✗ Niet ingericht
- ◐ In opzet toereikend, maar één of meerdere beheersingsmaatregelen bestaan in de praktijk niet
- Proces is adequaat opgezet en beheersingsmaatregelen bestaan

		1	2	3	T.o.v. 2023
BEDRIJFSVOERING	Europees aanbesteden	○	●	●	➔
	Inkoop en betalingen	○	○	●	➔
	Personeelslasten	●	●	●	✓
	Treasury	●	●	●	✓
	Inkomende subsidies	○	●	●	➔
	Belastingen en heffingen	●	●	●	✓
	IT	◐	✗	○	➔
FYSIEK	Grondexploitatie	◐	◐	●	➔
	Huren en pachten	●	●	●	➔
	Bouwleges	●	●	●	✓
SOCIAAL	Wmo*	◐	●	◐	➔
	Jeugdzorg*	○	◐	◐	➔
	Participatiewet en Tozo	◐	●	●	➔
	Verstrekte subsidies	◐	✗	●	➔

* Let op: prestatielevering wordt niet volledig vastgesteld.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader

Controleomgeving

Interne beheersing

Speerpunten

Rechtmatigheidsverantwoording

Impact op aanpak

IT-risico's en beheersing

Cybersecurity

Frauderisicobeheersing

Vooruitkijkend

Bijlagen

Wat is het *three lines-model*?

Onze controleaanpak is naast het controleren van de jaarrekening gericht op het verbeteren van uw bedrijfsvoering inclusief digitalisering hiervan. In onze controle hanteren wij daarvoor het *three lines-model*. Dit model geeft handvatten om te beoordelen waar in de interne beheersing risico's worden ondervangen:

- In de eerste lijn: in het primaire proces, onder verantwoordelijkheid van de proceseigenaar.
- In de tweede lijn: in de ondersteunende processen zoals financiën en control, waar *checks and balances* ingericht zijn om fouten te signaleren.
- In de derde lijn: in uw verbijzonderde interne controle achteraf.

1e lijn		2e lijn		3e lijn	
Lijnmanagement		Ondersteuning		Verbijzonderde interne controle	
Afdelingen		Administratie en Control		VIC-functie	
Gemeente	• Primair verantwoordelijk voor getrouwheid en rechtmatigheid transacties binnen eigen processen • Verantwoordelijk voor kwalitatieve analyse en toelichting P&C-producten		• Ondersteunt de afdelingen bij de optimalisering van de primaire processen • De administratie voert bij de verwerking een aantal primaire controles uit op de eerste lijn		• De VIC voert interne controles uit op de getrouwheid en rechtmatigheid van de financieel-kritische processen • Adviseert over verbetering in de eerste en tweede lijn
	• Adviseert (met de VIC) preventieve interne controlemaatregelen in het primaire proces • Geeft feedback om leesbaarheid/informatiewaarde P&C-documenten te verhogen		• Adviseert preventieve interne controlemaatregelen in het ondersteunende proces en de IT • Geeft adviezen om effectiviteit control-werkzaamheden te vergroten		• Adviseert/klankbord om te komen tot een effectieve en efficiënte controle-aanpak • Maakt waar mogelijk gebruik van de werkzaamheden van de VIC
PwC					

Wij rapporteren via het push-leftprincipe

Het push-leftprincipe is erop gericht de interne beheersing in de eerste en tweede lijn te optimaliseren. Dit vanuit het uitgangspunt dat fouten voorkomen beter is dan achteraf constateren. Indien er tekortkomingen zijn in de interne beheersing in de eerste en tweede lijn, dan zullen wij deze daarom rapporteren als bevinding, ook als deze in de derde lijn met verbijzonderde interne controle ondervangen wordt.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- ☆ Controlekader

Controleomgeving

Interne beheersing

Speerpunten

Rechtmatigheidsverantwoording

Impact op aanpak

IT-risico's en beheersing

Cybersecurity

Frauderisicobeheersing

👁 Vooruitkijkend

📁 Bijlagen

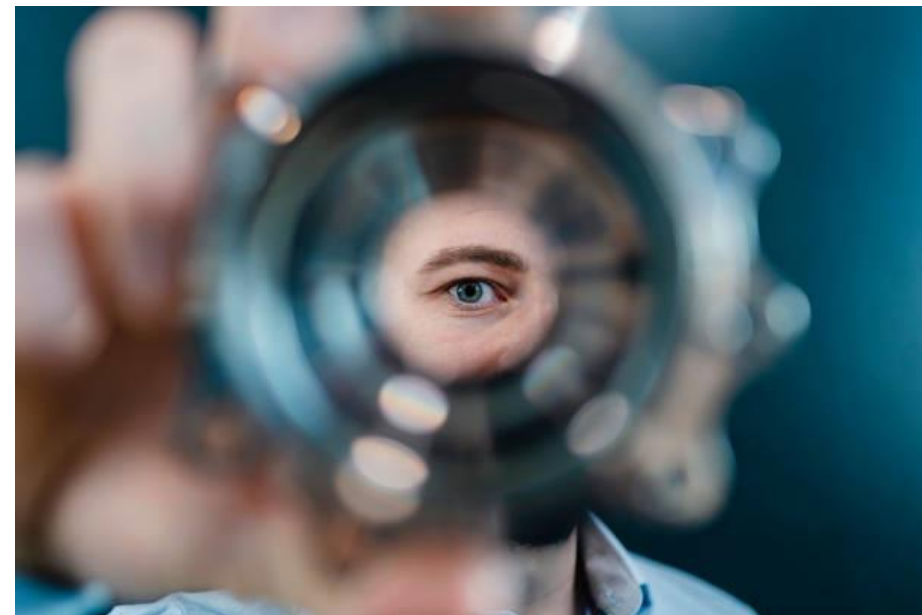
Speerpunten

Onze speerpunten die we van de gemeenteraad hebben ontvangen

De gemeenteraad heeft ons Westland speerpunten meegegeven voor de controle van de gemeente Westland. Deze speerpunten hebben wij hieronder opgenomen. In het accountantsverslag, dat bij de afronding van de jaarrekeningcontrole wordt gepresenteerd, rapporteren wij omtrent de speerpunten. Vanuit onze risico-inschatting hebben de grondexploitaties onze verhoogde aandacht in de controle, daarbij besteden wij specifiek aandacht aan de grondexploitatie Flora Campus, en onze bevindingen rapporteren in ons accountantsverslag.

Speerpunt 1: De aansluiting van de jaarrekening op de slotwijziging

Speerpunt 2: Observaties bij de benadering van gemeente Westland van het 'ravijnjaar' en de financiële risico's die daaraan gekoppeld zijn.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader

Controleomgeving

Interne beheersing

Speerpunten

Rechtmatigheidsverantwoording

Impact op aanpak

IT-risico's en beheersing

Cybersecurity

Frauderisicobeheersing

Vooruitkijkend

Bijlagen

Rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording vraagt nog aanpassingen in kaderstelling

Westland heeft een goed proces om tot een rechtmatigheids-verantwoording (RMV) te komen

Over het boekjaar 2023 heeft het college voor het eerst verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten (inclusief specifieke uitkeringen) en de balansmutaties. Het oordeel bij de jaarrekening omvat ook de getrouwheid van de RMV. Bij de specifieke uitkeringen in de SiSa-bijlage geven wij nog steeds expliciet een oordeel over de rechtmatigheid.

De begrotingsoverschrijdingen 2023 ad €36 miljoen pasten voor een bedrag ad €13,5 miljoen binnen artikel 5 van de financiële verordening 2023 en werden derhalve als 'acceptabel' gezien. De overige €22,5 miljoen werden niet als 'acceptabel' gezien en zijn verder toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording

Het stelsel dat nodig is voor de totstandkoming van de RMV is voldoende

Gedurende 2023 en het opstellen van de jaarrekening heeft de commissie BBV met name het begrip begrotingsrechtmatigheid nog nader gedefinieerd. Deze aanvullingen op de definitie zijn verwerkt in uw financiële verordening. De raad bepaalt het normenkader voor rechtmatigheid. De afdeling VIC heeft aandacht voor de te toetsen elementen ten aanzien van het voorwaarden criterium, M&O-criterium en het begrotingscriterium. De VIC rapporteert hierover in de interim- en eindejaarsrapportage.

Commissie BBV heeft nieuwe kadernota rechtmatigheid gepubliceerd

Ten opzichte van de vorige versie zijn de wijzigingen beperkt. De belangrijkste wijzigingen hebben betrekking op:

- tekstuele wijzigingen in de modelverantwoording. Hierbij is geen sprake meer van een 'oordeel' van het college, maar van een (feitelijke) beschrijving van de bevindingen in relatie tot de verantwoordingsgrens;
- het hoofdstuk gericht op raadsleden is herschreven waarbij is getracht een minder technische tekst op te nemen;
- geconstateerd misbruik waarbij het M&O beleid is toegepast en heeft geleid tot bijvoorbeeld terugvorderingen en het opleggen van sancties hoeft niet meer in de rechtmatigheidsverantwoording te worden opgenomen;
- de 'Q&A rechtmatigheid' zoals ze op de site van de commissie waren gepubliceerd, zijn in de kadernota verwerkt.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
 - Controleomgeving
 - Interne beheersing
 - Speerpunten
 - Rechtmatigheidsverantwoording
 - Impact op aanpak**
 - IT-risico's en beheersing
 - Cybersecurity
 - Frauderisicobeheersing
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Impact van onze tussentijdse werkzaamheden op onze controleaanpak

Wijziging in controleplan door nieuwe bevinding in crediteurenproces

In ons controleplan hebben we de belangrijkste risico's geïdentificeerd. Op basis van deze risico's hebben we de verhoogde risico's voor wat betreft uw financiële verslaglegging gepresenteerd. De geplande controleaanpak is op basis van deze risico's vastgesteld.

We hebben onze risicoanalyse en controleaanpak geactualiseerd op basis van de interim-controlewerkzaamheden die specifiek voor deze risico's zijn uitgevoerd, waaronder de impact van de uitkomsten van de door ons tot op heden verrichte werkzaamheden. We hebben een [bevinding in het crediteurenproces](#) die aanleiding geeft onze aanpak op het betalingsproces te wijzigen. Wij zullen aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden uitvoeren om het (fraude)risico op onjuiste betalingen af te dekken.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
 - Controleomgeving
 - Interne beheersing
 - Speerpunten
 - Rechtmatigheidsverantwoording
 - Impact op aanpak
 - IT-risico's en beheersing**
 - Cybersecurity
 - Frauderisicobeheersing
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

IT-risico's en interne beheersing

Algemene IT-beheersingsmaatregelen van Key2Financiën zijn van voldoende niveau voor een systeemgerichte controleaanpak; voor andere applicaties nog aanvullende informatie nodig

De algemene IT-beheersingsmaatregelen zijn het beleid en de procedures die worden gebruikt om de IT-omgeving en de IT-activiteiten te beheren en vormen de basis voor het effectief functioneren van geautomatiseerde beheersingsmaatregelen.

We hebben de IT-beheersingsmaatregelen (waaronder wijzigingsbeheer en autorisatiebeheer) voor Key2Financiën (database, besturingssysteem en netwerk) in opzet en bestaan beoordeeld. Op basis van deze werkzaamheden hebben we vastgesteld dat de volwassenheid van de IT-beheersingsmaatregelen van Key2Financiën van voldoende niveau is voor een systeemgerichte controleaanpak. Voor Suite voor Sociaal Domein en Youforce hebben we vastgesteld dat de volwassenheid van de IT-beheersingsmaatregelen in opzet van voldoende niveau is, maar we hebben het bestaan hiervan nog niet vast kunnen stellen.

Tijdens onze interim-werkzaamheden hebben wij vragen gesteld om ons beeld van de ontwikkelingen in de beheersing van de IT-omgeving te actualiseren. Als reactie daarop hebben wij in december documenten gekregen van de organisatie. Uit de aangeleverde documenten en de vervolgesprekken wordt de status van de beheersing van de IT-omgeving in de praktijk (het bestaan) onvoldoende helder. Wij adviseren om de onderbouwing te structureren voor de IT-beheersprocessen (wijzigingsbeheer, autorisatiebeheer en continuïteit) en een intern statusoverzicht over de kwaliteit van de interne IT-beheersing op te stellen.

Figuur IT-risico's

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
 - Controleomgeving
 - Interne beheersing
 - Speerpunten
 - Rechtmatigheidsverantwoording
 - Impact op aanpak
 - IT-risico's en beheersing
 - Cybersecurity**
 - Frauderisicobeheersing
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Cybersecurity vraagt blijvende aandacht

Cybersecurity-incidenten (bijvoorbeeld ransomwareaanvallen) kunnen een grote impact hebben op de primaire processen en de bedrijfsvoering. Wij hebben gesproken met diverse medewerkers en kennisgenomen van documentatie om inzicht te krijgen in de wijze waarop gemeente Westland omgaat met cybersecurityrisico's. We willen benadrukken dat we geen diepgaande beoordeling hebben uitgevoerd om te bepalen of er adequate maatregelen zijn genomen om te voldoen aan relevante wet- en regelgeving met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens en cyberbeveiliging.

Ten aanzien van de eisen die worden gesteld aan de cybersecuritymaatregelen is door de Europese Unie gewerkt aan een Network and Information Security directive (NIS2) voor cybersecurity die per 17 oktober 2024 van kracht is geworden. Wij adviseren om het eigen beleid te toetsen aan de hand van deze richtlijnen.

In onze werkzaamheden hebben we specifiek aandacht besteed aan de vier risico's zoals hiernaast en op de volgende pagina weergegeven, de belangrijkste observaties zijn daar ook toegelicht. Naast de opgenomen aanbevelingen adviseren wij gemeente Westland om specifieke aandacht te geven aan:

- **Leveranciersmanagement** – Gemeenten maken in toenemende mate gebruik van externe leveranciers die gericht aangevallen worden. Gerichtte aandacht voor leveranciersmanagement en de wijze waarop leveranciers hun informatiebeveiliging op orde houden is noodzakelijk om als organisatie informatiebeveiliging te kunnen waarborgen. Als organisatie blijft u, ondanks uitbesteding, zelf verantwoordelijk.
- **Phishing** – Medewerkers kunnen slachtoffer worden van phishing-e-mails die leiden tot datalekken of financiële schade. Het is belangrijk om medewerkers bewust te maken van deze risico's en hen te trainen in het herkennen van verdachte e-mails (bijvoorbeeld door phishing-acties, informatieve bijeenkomsten).

Bankoverschrijvingen en wijzigingen van leveranciersgegevens

In het proces van het wijzigen van leveranciersgegevens is een tekortkoming in de interne beheersing geïdentificeerd. Zie voor verdere details de volgende [bijlage](#). In bankoverschrijvingen is functiescheiding ingebouwd.

Patchmanagement

Van alle financieel kritische systemen heeft de gemeente deze voorzien van de laatste securitypatches. Een formele procedure voor [patchmanagement](#) en vastlegging van de toets ontbreken.

Cybersecurity vraagt blijvende aandacht

- **Datalekken** – Het verlies of de diefstal van persoonsgegevens kan leiden tot reputatieschade en boetes. Het is belangrijk om te voldoen aan de AVG (Algemene verordening gegevensbescherming) en passende beveiligingsmaatregelen te implementeren.
- **Onveilige IoT-apparaten** – Gemeenten maken steeds vaker gebruik van slimme apparaten, zoals slimme meters en beveiligingssystemen. Deze apparaten kunnen kwetsbaarheden bevatten die misbruikt kunnen worden door kwaadwillenden. Het is belangrijk om de beveiliging van deze apparaten regelmatig te controleren en bij te werken.
- **Social Engineering** – Criminelen kunnen medewerkers manipuleren om vertrouwelijke informatie vrij te geven. Het is belangrijk om medewerkers te trainen in het herkennen van deze vorm van aanvallen en hen bewust te maken van de mogelijke gevolgen. Op het gebied van awareness onderneemt gemeente Westland diverse initiatieven voor alle medewerkers binnen de organisatie.
- **Communicatieprotocol** – Door gemeente Westland is geen extern/intern communicatieprotocol opgezet indien sprake is van een cyberaanval.
- **Cybersecuritymaatregelen NIS2** – De Europese Unie heeft gewerkt aan een Network and Information Security Directive (NIS2) voor de vereisten voor cybersecuritymaatregelen, die per 17 oktober 2024 van kracht is geworden. Hoewel waarschijnlijk niet verplicht voor gemeente Westland, verdient het de aanbeveling het eigen beleid te toetsen aan de hand van deze richtlijn (dan wel nadere invulling daarvan).

Op basis van interviews hebben we vernomen dat zich geen grootschalige (cyber) security-incidenten hebben voorgedaan in 2024 met impact op de jaarrekeningcontrole.

Inbraakpreventie, -detectie en monitoring

Gemeente Westland heeft diverse maatregelen getroffen om inbraakpogingen tijdig te detecteren.

Back-up en herstel

Er zijn [back-up en herstelprocedures](#), echter zijn deze niet formeel vastgelegd, ook is er geen frequentie opgenomen in een SLA. Daarnaast wordt hersteltesting niet formeel uitgevoerd.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
 - Controleomgeving
 - Interne beheersing
 - Speerpunten
 - Rechtmatigheidsverantwoording
 - Impact op aanpak
 - IT-risico's en beheersing
 - Cybersecurity**
 - Frauderisicobeheersing
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

NIS2-richtlijn: wat betekent dit voor gemeenten?

Per 17 oktober 2024 moeten EU-landen de Network and Information Security Directive (NIS2-richtlijn) hebben omgezet in nationale wetgeving. In Nederland gebeurt dit via de Cyberbeveiligingswet. De wet is deze zomer in consultatie geweest en zal medio 2025 van kracht worden. De haalbaarheid, betaalbaarheid en uitvoerbaarheid van de wet voor gemeenten stonden hier voorop. De richtlijn heeft belangrijke implicaties voor gemeenten als het gaat om informatiebeveiliging en de meld- en zorgplicht rondom (cyber)incidenten.

Nog niet alle plichten uit de nieuwe wet zijn duidelijk. De VNG heeft aangegeven hierover voortdurend in contact te zijn met het Rijk. Verschillende ministeries, zoals BZK, JenV, IenW en VWS, stellen nadere regels. Denk hierbij bijvoorbeeld aan verkeer, weg- en waterbeheer en de zorgsector. Dit zijn processen die in de NIS2-richtlijn zijn genoemd en die in Nederland lokaal zijn georganiseerd.

In de periode dat de richtlijn van kracht is maar de wet nog niet, geldt dat organisaties die onder de richtlijn vallen al wel rechten hebben, maar nog geen wettelijke plichten. Zo hebben gemeenten het recht op hulp bij digitale incidenten en ondersteuning bij het voorkomen daarvan door de VNG/Informatie-beveiligingsdienst (IBD), als sectorale Computer Incident Response Team (sectorale CSIRT). Wij adviseren de ontwikkelingen nauwgezet te volgen.*

* De ontwikkelingen bij gemeente Westland worden in januari 2025 besproken met de organisatie.

- ☰ Inleiding
- ✓ Inhoudsopgave
- 💬 Onze kernboodschappen
- ☆ Controlekader
 - Controleomgeving
 - Interne beheersing
 - Speerpunten
 - Rechtmatigheidsverantwoording
 - Impact op aanpak
 - IT-risico's en beheersing
 - Cybersecurity
 - Frauderisicobeheersing**
- 👁 Vooruitkijkend
- 📁 Bijlagen

Fraude, omkoping en corruptie

De frauderisicoanalyse is van voldoende niveau maar vraagt blijvende aandacht

We hebben de evaluatie door gemeente Westland van frauderisico's en risico's in verband met het niet naleven van wet- en regelgeving beoordeeld. Met betrekking tot de identificatie van de significante frauderisico's constateerden we geen andere risicofactoren. Onze observaties worden verder beoordeeld op de volgende pagina's.

Als onderdeel van onze controlewerkzaamheden hebben wij de interne beheersing rond het voorkomen en identificeren van fraude beoordeeld. Aangezien het voorkomen en opsporen van fraude de primaire verantwoordelijkheid is van het college en de raad, verwachten we dat er een zeker minimaal niveau van interne controle is, rekening houdend met de omvang en complexiteit van de gemeente en haar activiteiten.

Uw organisatie heeft eerder een belangrijke kwaliteitsslag gemaakt in de frauderisicoanalyse. Onze indruk is dat de frauderisicoanalyse nu voldoende inzicht geeft in de aanwezige frauderisico's binnen uw gemeente. Wij constateren dat de frauderisicoanalyse periodiek terugkerend wordt uitgevoerd, waarbij specifiek aandacht besteed wordt aan het risico van fraude door het bespreken van de gelegenheid (of kans), de motivatie (of prikkels) en de rechtvaardiging (of rationalisatie).

Tijdens onze tussentijdse controlewerkzaamheden zijn geen aanwijzingen van fraude onder onze aandacht gekomen.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
 - Controleomgeving
 - Interne beheersing
 - Speerpunten
 - Rechtmatigheidsverantwoording
 - Impact op aanpak
 - IT-risico's en beheersing
 - Cybersecurity
 - Frauderisicobeheersing**
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Onze observaties ten aanzien van het frauderisicobeheersingsproces

De basis van het frauderisicobeheersingsproces is voldoende

Op basis van onze observaties constateren wij dat het frauderisicobeheersingsproces met name informeel is. Met een actuele frauderisicoanalyse heeft de organisatie een goede basis gelegd voor het inzicht welke frauderisico's er zijn en welke interne beheersing er is om fraude te voorkomen. Ook zien wij dat de organisatie aan de slag is gegaan met onze bevinding inzake de [memoriaalboekingen](#).

Controleverklaring van accountants ten aanzien van fraude

Vanaf 2023 hebben wij in onze controleverklaring gerapporteerd over het vermogen van uw gemeente inzake het opvangen van financiële risico's en frauderisico's. De gemeente Westland heeft al veel georganiseerd om fraudes te voorkomen. Bij de gemeente Westland constateren we dat er in de processen, procedures en interne controles aandacht is ter voorkoming van fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik. Ook is er aandacht voor risicomanagement in brede zin, mede in relatie tot de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. De frauderisicoanalyse is vorig jaar verbeterd en voldoende geformaliseerd. Wij constateren dat de organisatie de frauderisicoanalyse periodiek terugkerend actualiseert.

Een editie van PwC's [Spotlight](#) is volledig gewijd aan fraude en het geeft onder andere inzicht in de diverse rollen en verantwoordelijkheden voor verschillende gremia. Ook bevat het handvatten over hoe de ambtelijke organisatie een frauderisicoanalyse kan opstellen.

Daarnaast adviseren we de directie en het college om te beoordelen wat de kwaliteit is van het gehele fraudepreventieprogramma en, indien nodig, tijdig maatregelen te treffen om de kwaliteit van dit programma te verbeteren. De kwaliteit van dit programma is mede bepalend voor de bevindingen die wij in de controleverklaring zullen (moeten) rapporteren. Wij adviseren de directie en het college tevens om hierover zelf in de risicoparagraaf in uw paragraaf bedrijfsvoering te rapporteren zodat wij hier in onze controleverklaring naar kunnen verwijzen en de door u gerapporteerde informatie kunnen bevestigen.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader

Vooruitkijkend

- Grondexploitaties
- Generative AI
- Duurzaamheidsrapportage
- Verslaggevingsrichtlijnen
- Financiële positie
- Het controleproces
- Bijlagen

Vooruitkijkend

In deze sectie kijken we vooruit naar de eindejaarscontrole van uw jaarrekening van 2024, naar relevante thema's en accountingonderwerpen die uw gemeente raken en hoe we met u samenwerken om het controleproces zo soepel mogelijk te laten verlopen.

03

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend

Grondexploitaties

Generative AI

Duurzaamheidsrapportage

Verlaggevingrichtlijnen

Financiële positie

Het controleproces

Bijlagen

Grondexploitaties

Verbetering van de markt heeft een positieve impact op uw grondexploitaties

Kosten stijgen lichtelijk in een verbeterde markt

In 2024 is een verbetering te zien in de woningmarkt. Er is een toename te zien in de verkoop van nieuwbouwwoningen. Dit komt met name doordat de rente is gedaald, toenemende schaarste op de markt, groeiend consumentenvertrouwen en hogere prijzen op de markt van bestaande woningen.

De bouwkosten zijn lichtelijk gestegen. Deze stijging komt met name door hogere personeelskosten door de nieuwe CAO voor de bouwsector sinds 1 januari 2024. De prijzen voor bouwmaterialen lijken juist te stabiliseren.

Gemeente Westland heeft aan aantal projecten lopen in de buurt van Natura-2000 gebieden. Door de gewijzigde stikstofregelgeving lopen deze projecten vertraging op, wat een negatieve invloed heeft op uw grondexploitaties.

Onzekerheden toelichten

Wij adviseren de onzekerheden in de schattingen van de grondexploitaties toe te lichten in het MPG en de paragraaf Grondbeleid in het jaarverslag.

Flora Campus

De nieuwe grondexploitatie Flora Campus heeft onze verhoogde aandacht. In januari hebben wij gesprekken met de organisatie gepland om de eerste beoordeling op de grondexploitatie te doen. In ons accountantsverslag zullen wij rapporteren over de waardering van de grondexploitatie en de verwerking in de jaarrekening.

Parameters en NCW	MPG 2024
Rente	2,2%
Disconteringsvoet	2%
Kostenstijging	2%
Opbrengstenstijging	2%

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend

Grondexploitatie

Generative AI

Duurzaamheidsrapportage

Verslaggevingsrichtlijnen

Financiële positie

Het controleproces

Bijlagen

Verantwoord gebruik maken van generative AI

Verantwoord gebruikmaken van AI binnen uw gemeente

In ons controleplan hebben wij u adviezen gegeven met betrekking tot Artificial Intelligence (AI). Op basis van gesprekken met uw ambtelijke organisatie geven wij onze reflectie hierop.

Advies #1: breng uw huidige en de verwachte AI-toepassingen in kaart

Uw gemeente beschikt nog niet over een algoritmeregister. Wij bevelen aan om dit register te maken en hierin al uw AI-toepassingen op te nemen, zowel die nog niet in beeld zijn als ook toepassingen die onderdeel zijn van al bestaande software. Dit dient ook specifiek te worden meegenomen bij toekomstige software-inkopen.

Advies #2: vergroot de bewustwording en vaardigheden van werknemers

Het is van belang om ook uw ambtelijke organisatie te betrekken zodat uw medewerkers meer bewust zijn van de werking en risico's van AI, bijvoorbeeld door het verschaffen van trainingen en een overzichtelijke intranetpagina gericht op AI. Nadat uw visie op verantwoord AI-gebruik is vastgesteld, kunnen geschikte AI-toepassingen worden gedeeld binnen uw gemeente. Op dit moment worden AI-tools, zoals ChatGPT, niet geblokkeerd door de gemeentelijke firewall. Hierdoor bestaat het risico dat uw medewerkers deze tools onverantwoord gebruiken, bijvoorbeeld door het invoeren van persoonsgegevens in een AI-tool. Wij adviseren om deze tools af te schermen dan wel medewerkers met een pop-up bewust te maken van de risico's.

Advies #3: implementeer richtlijnen voor verantwoord AI-gebruik

Vertrouwelijk en verantwoord omgaan met data is van groot belang bij het werken met AI. Voordat uw gemeente AI breder kan inzetten, zijn duidelijke kaders en richtlijnen nodig. Op dit moment wordt in uw organisatie nog geen gebruik gemaakt van AI. Deze kaders en richtlijnen moeten aansluiten op de regels opgenomen in de [EU-AI Act](#). Daarnaast zijn de voorwaarden die de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) overeenkomt met Microsoft voor het gebruik van Microsoft applicaties ook op uw gemeente van toepassing. Wij adviseren uw gemeente om samen met andere gemeenten de VNG erop aan te dringen dat Microsoft Copilot wordt opgenomen in de voorwaarden zodat de vertrouwelijkheid wordt geborgd.

De toekomst van AI bij decentrale overheden

Wij geloven dat AI een sleutelrol gaat spelen in de uitdagingen waar de sector voor staat, waaronder schaarste aan personeel. Een concreet voorbeeld zou kunnen zijn het verwerken van WOZ bezwaren.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend

Grondexploitaties

Generative AI

Duurzaamheidsrapportage

Verslaggevingsrichtlijnen

Financiële positie

Het controleproces

 Bijlagen

Klimaatrisico's en duurzaamheidsrapportage

Klimaatrisico's hebben steeds vaker een directe financiële impact

Klimaatverandering en klimaatgerelateerde risico's zijn ontwikkelingen die gemeenten steeds vaker direct financieel raken. Het Planbureau voor de Leefomgeving heeft eerder dit jaar een rapport uitgebracht over de belangrijkste klimaatrisico's in Nederland. Gemeenten worden genoemd als één van de belangrijkste partijen voor het maken van beleid.

Heeft uw organisatie bijvoorbeeld inzichtelijk of de rioleringsvoorziening van uw gemeente nog toereikend genoeg is? Is in de grondexploitaties rekening gehouden met de veranderende wet- en regelgeving rondom klimaatbewust en adaptief bouwen? Gerelateerd aan klimaatrisico's zien wij dat stikstofregeling een impact heeft op de waardering van uw grondexploitaties.

Door de verschillende klimaatrisico's inzichtelijk te maken en per risico een impactanalyse uit te voeren, kan in de beleidskeuzes een prioriteitsstelling gemaakt worden. Hierbij kan een onderscheid gemaakt worden tussen klimaatadaptie en klimaatmitigatie.

Effect van klimaatrisico's, en hoe hierop wordt ingespeeld

Tijdens onze controle hebben wij aandacht besteed aan de wijze waarop gemeente Westland klimaatrisico's heeft opgenomen in zijn beleid. Gemeente Westland heeft nog de klimaatrisico's met financiële impact nog niet opgenomen in zijn beleid.

Tijdig beginnen met rapporteren over brede duurzaamheid

Decentrale overheden spelen een belangrijke rol bij het realiseren van duurzaamheid in de samenleving vanuit hun maatschappelijk rol. In een maatschappij waarin schaarste aan middelen en capaciteit in toenemende mate dwingen tot het maken van keuzes, neemt het belang toe om je als organisatie te verantwoorden over gemaakte keuzes. De impact die decentrale overheden kunnen maken met hun beleid op het gebied van klimaat, milieu en maatschappij zorgt ervoor dat de verantwoordelijkheid om over gemaakte keuzes te verantwoorden toeneemt.

Decentrale overheden zijn (nog) niet wettelijk verplicht om te rapporteren over duurzaamheid, waar grote ondernemingen dat wel moeten op basis van de Europese richtlijn 'Corporate Sustainable Reporting Directive' (CSRD). Toch kunnen decentrale overheden wel indirect verplicht worden CSRD-informatie te leveren. Decentrale overheden spelen namelijk een rol in de waardeketen van CSRD-plichtige ondernemingen (zoals verbonden partijen en de publieke banken). Deze ketenpartners zijn op bepaalde punten afhankelijk van informatie van decentrale overheden. De decentrale overheden kunnen daarom niet achterblijven.

Tijdig beginnen met rapporteren over duurzaamheid geeft de mogelijkheid om stapsgewijs te ontwikkelen. Om decentrale overheden te ondersteunen bij het opstellen van een duurzaamheidsrapportage heeft de 'Coalition of the Willing', waar PwC onderdeel van is, een Handreiking ontwikkeld die zij kunnen gebruiken om te starten met hun duurzaamheidsrapportage.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend

Grondexploitatie

Generative AI

Duurzaamheidsrapportage

Verslaggevingsrichtlijnen

Financiële positie

Het controleproces

Bijlagen

Klimaatrisico's en duurzaamheidsrapportage

Tijdig beginnen met rapporteren over brede duurzaamheid (vervolg)

De Handreiking van de Coalition of the Willing geeft richtlijnen en praktische tips over hoe zij hun duurzaamheidsprestaties kunnen meten, rapporteren en verbeteren. Het doel is om meer transparantie te creëren over de duurzaamheidsprestaties. De Handreiking sluit aan bij nationale en internationale ontwikkelingen, meetmethodieken en indicatoren rondom duurzaamheidsrapportages, maar dan toegepast op de context van decentrale overheden. Qua systematiek en thema's volgt de Handreiking de lijn van de CSRD. Hierbij is gekeken welke informatie relevant is om over te rapporteren door decentrale overheden, hiervoor is een basis kernset ontwikkeld. Echter verschillen decentrale overheden op het gebied van verantwoordelijkheden en activiteiten, derhalve zijn drie aanvullende sets ontwikkeld met specifieke onderwerpen per decentrale overheid. De duurzaamheidsrapportage en -verantwoording richt zich op zowel (1) het beleid, of te wel het gehele areaal van de gemeente, provincie en waterschap (inclusief inwoners) als (2) de eigen bedrijfsvoering van de organisatie.

Verder zijn de volgende uitgangspunten leidend geweest: De Handreiking is bedoeld voor gebruik in de praktijk. Starten met duurzaamheidsrapportage dient toegankelijk te zijn, waarbij de focus ligt op de meest relevante thema's voor decentrale overheden. Daarnaast is een uniforme aanpak van belang om de resultaten vergelijkbaar te maken. Verder dient de rapportage een evenwichtig beeld geven. Beschikbaarheid van data(definities) is van belang, gedurende de ontwikkeling van de handreiking is daarom samengewerkt met het CBS.

Groeimodel

Duurzaamheidsrapportage is nog in ontwikkeling, zo ook de Handreiking. Het doel van de Handreiking is dus niet om volledig te zijn. Klimaat gerelateerde thema's zoals circulariteit en klimaatbestendigheid zijn nog lastig te meten. Ook sociale thema's zijn veelal vooralsnog niet meetbaar. Het ontwikkelen van effectieve meetinstrumenten kost tijd. Beoogd wordt om de set van indicatoren wanneer mogelijk stapsgewijs uit te breiden: Environmental is vooralsnog het meest ontwikkeld, voor Social en Governance zijn er minder gestandaardiseerde kaders. Het verder vormgeven van Environmental, Social en Governance is onderdeel van de doorontwikkeling.

Handreiking Duurzaamheidsrapportage en
-verantwoording voor decentrale overheden

Aangeboden door de 'Coalition of the Willing' | Oktober 2024

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
 - Grondexploitaties
 - Generative AI
 - Duurzaamheidsrapportage
- Verslaggevingsrichtlijnen**
- Financiële positie
- Het controleproces
- Bijlagen

Wijzigingen in verslaggevingsrichtlijnen

Diverse ontwikkelingen die van invloed zijn op onze jaarrekeningcontrole en uw jaarrekening

Mogelijke aanpassing verantwoordingsgrens in 2025

Eerder in ons controleplan rapporteerden wij over de mogelijke aanpassing van de maximale materialiteitsgrens en daarbij ook de basis voor de berekening daarvan aan te passen naar de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves. Daarmee zou het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten ('BBV') ook het maximum van de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording worden aangepast naar maximaal 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves

Op 23 augustus 2024 zijn de wijzigingen in het BBV en BADO in verband met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, voor advisering voorgelegd aan de Raad van State. Het is nog onzeker of de maximale verantwoordingsgrens aangepast zal worden naar 2% maar dit is wel de verwachting.

Wij adviseren u om rekening te houden met een mogelijke aanpassing en het bijbehorende bestuurlijke proces dat mogelijk voor de kaders van de verantwoording (en de controle 2025) nog moet gaan plaatsvinden.

Wij adviseren om de hoogte van de verantwoordingsgrens en de materialiteit op elkaar aan te laten sluiten en aan te sluiten op het maximum van het BBV en het Bado. Dat leidt tot eenduidigheid en voorkomt ingewikkelde vaktechnische afwegingen. Waar extra aandacht nodig is kan de raad nadere speerpunten aangeven met vragen aan het college (verantwoording) of aan de accountant (controle).

Tot slot zal de mogelijke verhoging van de verantwoordingsgrens de diepgang van de verbijzonderde interne controles kunnen raken. Omdat wij zoveel mogelijk gebruikmaken van interne werkzaamheden (om dubbel werk te voorkomen) zullen aanpassingen in nauw gezamenlijk overleg moeten plaatsvinden.

Geen BBV wijzigingen meer verwacht

Er worden geen wijzigingen van het BBV meer verwacht die van toepassing zijn voor de jaarekening 2024.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader

- Vooruitkijkend

Grondexploitaties

Generative AI

Duurzaamheidsrapportage

Verslaggevingsrichtlijnen

Financiële positie

Het controleproces

- Bijlagen

Impact miljoenennota

Miljoenennota geeft nog geen duidelijkheid over 'ravijnjaar'

Op 17 september 2024 is de Miljoenennota gepresenteerd waarin het nieuwe kabinet haar plannen heeft gepresenteerd. In het regeerakkoord is opgenomen dat het van belang is dat er een juiste balans is tussen ambitie, taken, middelen en uitvoeringskracht voor medeoverheden. De verdere uitwerking hiervan moet nog concreet gemaakt te worden.

In de recent gepresenteerde Miljoenennota zijn verschillende maatregelen opgenomen die invloed hebben op de financiën van gemeenten. Een opvallende wijziging is de verhoging van het accres voor 2025, dat nu €164 miljoen hoger ligt dan eerder aangegeven in de meicirculaire. Bovendien zal de bijdrage voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) geïndexeerd worden buiten het gemeentefonds, maar vanaf 2025 wordt deze bijdrage via het gemeentefonds uitgekeerd, in vier termijnen van elk €75 miljoen.

De regeringscoalitie had ook plannen om specifieke uitkeringen, bekend als SPUKS, over te brengen naar het gemeentefonds. Dit was mede een reactie op klachten van gemeenten over de hoge administratieve lasten die deze uitkeringen met zich meebrachten. Echter, hierbij was een korting van 10% voorzien, wat de gemeenten meer dan €600 miljoen zou kosten.

Recentelijk heeft het kabinet echter besloten om de specifieke uitkeringen gerelateerd aan de opvang van Oekraïners, de problematiek in Groningen en de toeslagenaffaire niet over te hevelen naar het gemeentefonds en deze ook

niet te korten. Hierdoor is de totale korting verlaagd naar €438 miljoen. Deze korting is vanaf 2026 reeds opgenomen in de departementale begrotingen, maar nog niet in het gemeentefonds.

De VNG heeft aangegeven de ambities met het kabinet te delen, maar dat de bezuiniging op het Gemeentefonds vanaf 2026 contrair is aan deze ambitie. Eerder gaf het VNG het advies om ombuigingen zo goed mogelijk in kaart te brengen maar nog niet in gang te zetten. Daarmee worden de financiële gevolgen van het 'ravijnjaar' zichtbaar. Het algemene beeld bij gemeenten is dat er na 2026 tekorten ontstaan door uitblijvende ombuigingen.

Zorgkosten stijgen door in tijden van bezuinigingen

De kosten van Wmo en Jeugd zijn hoog door stijgende prijzen, meer vraag naar jeugdzorg en door vergrijzing van uw inwoners. Om kosten te reduceren zet uw gemeente actief in op preventie. In combinatie met bezuinigingen vanuit het Rijk, zoals het stoppen met het financieren van de Landelijke Vreemdelingen Voorziening in 2025 (de bed-bad-broodregeling) als gevolg van de nieuwe coalitie, leidt dit tot een grote opgave voor het sociaal domein.

In de volgende sheets gaan wij verder in op oplossingen voor de disbalans tussen taken en middelen. Zo gaan wij in op het verhogen van de arbeidsproductiviteit en het zichtbaar maken van de beïnvloedbaarheid lasten zodat duidelijk is welke beleidskeuzes gemaakt kunnen worden.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend

Grondexploitatie

Generative AI

Duurzaamheidsrapportage

Verslaggevingsrichtlijnen

Financiële positie

Het controleproces

Bijlagen

Verhogen arbeidsproductiviteit

Arbeidsproductiviteit verhogen voor verdere efficiëntieslag

Eerder heeft PwC een [onderzoek](#) gepubliceerd dat laat zien dat de arbeidsproductiviteit van uitvoeringsorganisaties in de laatste jaren fors is achteruitgegaan. Het verhogen van de arbeidsproductiviteit is cruciaal voor gemeenten om met de vergrijzing van het arbeidsaanbod en de [grote taakopgave](#) toch verder te kunnen opereren. Uit een recent onderzoek van PwC blijkt dit mede kan worden bereikt door beter te managen. Hierbij worden drie bepalende elementen geïdentificeerd:

1. Verhoog toegevoegde waarde door erop te sturen

Vanuit het onderzoek blijkt dat managers in algemene zin vaak bezig met het blussen van brandjes, waardoor er weinig tijd over is voor het sturen op productiviteit in het team. Daarom is het goed om duidelijke doelen te stellen en prestaties te monitoren, en kansen te creëren om bij te sturen op processen, bijvoorbeeld met dagstarts.

2. Maak beter gebruik van tijd

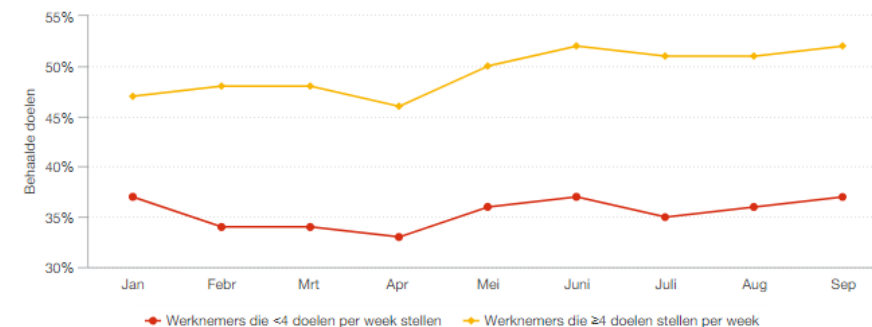
Met de huidige wereld vol afleiding en verandering is het optimaal benutten van tijd een uitdaging. Hierbij is het van belang een omgeving te creëren waarin multitasking wordt voorkomen door afleidingen te beperken, en tijd te investeren in een cultuur die gericht is op continu collectief leren en verbeteren.

3. Verhoog de medewerkersbetrokkenheid

Tot slot blijkt er een belangrijke correlatie te bestaan tussen betrokkenheid van medewerkers en productiviteit. Deze betrokkenheid stijgt door het investeren in coaching en ontwikkeling en betrekken, erkennen en vieren: het betrekken bij aanpassingen in werkafspraken, autonomie in het werk te geven, prestaties en inspanningen te (h)erkennen, en door het vieren van successen.

Overall geloven we dat uitvoeringsorganisaties de arbeidsproductiviteit zullen moeten verhogen om aan de uitdagende opgaven te kunnen voldoen. Dit artikel is onderdeel van onze blogs op de website van PwC, zie verder ook [deze link](#) voor deze en andere artikelen.

Werknemers die wekelijks minstens vier werkgerelateerde doelen stellen hebben meer kans om hun productiviteitsdoelen te halen

☰	Inleiding
✓	Inhoudsopgave
💬	Onze kernboodschappen
★	Controlekader
👁	Vooruitkijkend
	Grondexploitaties
	Generative AI
	Duurzaamheidsrapportage
	Verslaggevingsrichtlijnen
	Financiële positie
	Het controleproces
📁	Bijlagen

Beïnvloedbaarheid lasten in beeld brengen

Gemeente Westland heeft net als veel andere gemeenten de komende periode te maken met beleidskeuzes en bezuinigingen. Voor raadsleden is het dan belangrijk om goed inzicht te hebben in waar mogelijk 'knoppen' zitten om aan te draaien.

Hiernaast ziet u een opsomming van verschillende type lasten ingedeeld op basis van beïnvloedbaarheid. Een paar jaar geleden heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) een rapport uitgebracht over beleidsvrijheid: '[Beleidsvrijheid geduid](#)'. In dit adviesrapport zijn gemeentelijke taken (vanuit de taakvelden) gescoord op verschillende dimensies.

Niet aan te draaien:

- Wettelijke taken (bijv. participatiewet) zonder beleidsvrijheid, een taak waar een (1 op 1) subsidie tegenover staat, zoals SPUKs (NB wél efficiency knop).
- Kapitaallasten (rente en afschrijvingen van investeringen/vastgoed).
- Mutaties in voorzieningen.

Beperkt aan te draaien:

- Wettelijke taken waarbij enige ruimte is voor sturing of keuzes zoals jeugdhulp, wegenbeheer, onderhoudskosten openbare ruimte/huisvesting.
- Lagere onderhouds- en kwaliteitsniveau.
- Langere wachttijden.

Aan te draaien op termijn:

- Kosten die beïnvloedbaar zijn binnen 2 tot 4 jaar zoals subsidietoekenningen of contracten.
- Efficiency doelstellingen (ook met betrekking tot wettelijke taken), personeelskosten.

Snel aan te draaien:

- Kosten die beïnvloedbaar zijn binnen 1 jaar zoals opleidingsbudgetten, klimaat uitgaven, gemeentelijke projecten ('eigen' taken).
- Reserves (wel incidenteel).

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend

Grondexploitaties

Generative AI

Duurzaamheidsrapportage

Verslaggevingsrichtlijnen

Financiële positie

Het controleproces

Bijlagen

Beïnvloedbaarheid lasten in beeld brengen

Gemeente Westland heeft te maken met beleidskeuzes en bezuinigingen. We hebben inzichtelijk gemaakt waar mogelijk 'knoppen' zitten om aan te draaien. Op een schaal van 1-10 leidt dit voor de formele beleidsvrijheid tot indicatieve scores op 'clusters van het gemeentefonds'. Zie tabel 1 (bron: begroting 2025). Een score 1 betekent geen beleidsvrijheid, een score van 10 volledige beleidsvrijheid. Overigens is beleidsvrijheid niet altijd gelijk aan bestedingsvrijheid, omdat de gemeente bijvoorbeeld verplichtingen is aangegaan (contracten, langjarige beschikkingen).

De scores van het ROB kunnen per taakveld vertaald worden naar het programma dat gemeente Westland hanteert. Een voorbeeld daarvan ziet u in tabel 2 (bron: begroting 2025). Door meer inzicht in de beïnvloedbaarheid van de lasten zichtbaar te maken middels data en door het gesprek hierover te voeren, krijgt de raad meer kennis en inzicht en komt daarmee ook beter in positie. Wij hebben begrepen dat het college het initiatief heeft genomen om een onderzoek naar beleidskeuzes in verband met de financiële positie bij vergelijkbare gemeenten op te zetten.

Tabel 2 – Programma “Gebiedsontwikkelingen”

Iv3-taakveld	Iv3-taaknaam	Omvang	Conclusie score	Inhoud	Conclusie score description
3.1	Economische ontwikkeling	762,00	9-10	Autonome taak Eigen doelen al dan niet in samenspraak met andere partners	Nagenoeg volledige beleidsvrijheid
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven-terreinen)	13.276.259,00	7-9	Autonome taak Eigen doelen al dan niet in samenspraak met andere partners	Grote mate van beleidsvrijheid
8.3	Bouwen en Wonen	250.000,00	7-9	Deels verplichte taak, deels eigen initiatief (optioneel).	Grote mate van beleidsvrijheid
8.1	Ruimtelijke ordening	511.966,00	6-8	Deels verplichte taak, deels eigen initiatief (optioneel). Deels doelvoorschriften. Proces ligt vast. Beleid moet passen binnen provinciaal en landelijke beleid maar invulling ruimtelijke ordening zijn eigen beleidskeuzes.	Relatief veel beleidsvrijheid
Total		14.038.987,00			

Tabel 1 Scores per clusters

Nr.	Cluster	Omvang	%	Indic. score ROB
1	Inkomen en participatie	-45.011.394,00	11,66%	2
2	Bestuur en algemene ondersteuning	-71.600.625,00	18,54%	2
3	Jeugd	-30.685.009,00	7,95%	3
4	Educatie	-15.227.031,00	3,94%	3
5	Samenkracht en burgerparticipatie	-27.928.621,00	7,23%	3
6	Maatschappelijke ondersteuning	-31.202.315,00	8,08%	4
7	Openbare Orde en Veiligheid	-14.299.306,00	3,70%	4
8	Volksgezondheid	-1.623.195,00	0,42%	4
9	Riolering en reiniging	-29.579.157,00	7,66%	5
10	Infrastructuur en gebiedsontwikkeling	-46.477.786,00	12,04%	7
11	Onroerende Zaakbelastingen	-1.775.801,00	0,46%	8
12	Overige eigen middelen	-35.854.762,00	9,29%	8
13	Cultuur en Ontspanning	-34.855.927,00	9,03%	9
Total		-386.120.929,00	100,00%	

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
 - Grondexploitaties
 - Generative AI
 - Duurzaamheidsrapportage
 - Verslaggevingsrichtlijnen
 - Financiële positie
- Het controleproces**
- Bijlagen

Het controleproces en voorbereidingen voor de eindejaarscontrole

Om aan uw behoeften te kunnen voldoen en het proces voor de jaareindecontrole verder te kunnen verbeteren, vinden we het belangrijk om het proces periodiek te evalueren en onze bevindingen met u te delen.

Onze samenwerking

Gedurende onze interim-controle ondervonden we een goede samenwerking met uw team. Wij ervaren de samenwerking als prettig, constructief en transparant. Voor de beoordeling van de IT-omgeving zien wij dat de samenwerking nog verbeterd kan worden.

Client Connect

Om u te ondersteunen bij uw voorbereidingen van de jaareindecontrole, hebt u een gedetailleerde lijst ontvangen van specificaties die in Client Connect moeten worden gezet. We hebben de lijst besproken met de organisatie. Een tijdige levering van alle items voor aanvang van de controle is nodig voor een soepel controleproces en om overschrijdingen te voorkomen.

Vroegtijdige toetsing ('early testing')

Op uw verzoek gaan we met ons Delivery Centre ook vroegtijdig testwerkzaamheden op de opbrengsten uitvoeren. Op deze manier kunnen we de werkbelasting voor uw team beter over de komende maanden verdelen. Dit ziet met name toe op het sociaal domein en de beoordeling van de grondexploitaties.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
 - Grondexploitaties
 - Generative AI
 - Duurzaamheidsrapportage
 - Verslaggevingsrichtlijnen
 - Financiële positie
 - Het controleproces**
- Bijlagen

Tijdlijn van het controleproces

In onderstaande tijdlijn presenteren we de resterende belangrijke fasen van onze controle, waaronder de afgesproken data voor informatieverstrekking en deadlines voor afronding van onze werkzaamheden.

November

Interim-controle

- Vaststellen of processen in de praktijk ook werken zoals ze beschreven zijn.
- Gegevensgerichte controles op geselecteerde processen tot en met 30 september.
- Met de organisatie op te leveren specificaties jaarrekeningcontrole bespreken.

Maart - April

Vroegtijdige controle op specifieke onderwerpen

- Bespreken risicovolle dossiers met de organisatie/directie ter voorbereiding op de jaarrekeningcontrole. Dit zal betrekking hebben op de ontwikkelingen in de deelnemingen waarin grondexploitaties gevoerd worden.
- Kennismaken van tussentijdse ontwikkelingen bij de gemeente die van belang zijn voor onze jaarrekeningcontrole.

April - Mei

Jaarrekeningcontrole

- Controle van verantwoordingen ontvangen van derden.
- Gegevensgerichte controle op de materiële processen tot en met 31 december.
- Gegevensgerichte controle van balansposten.

Juni

Afronding en rapportage

Wij brengen ons rapport aan de auditcommissie uit begin juni 2025. Wij zullen, onder voorbehoud van goedkeuring van de raad, de getekende controleverklaring verstrekken in lijn met het overeengekomen tijdschema.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen**
 - Detailbevindingen
 - Detailbevindingen IT
 - Wet normering topinkomens
 - ISA-vereisten

Bijlagen

In dit hoofdstuk hebben we de bijlagen opgenomen waaronder detailbevindingen en een overzicht van de vereiste communicatie.

04

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Detailbevindingen

Detailbevindingen IT

Wet normering topinkomens

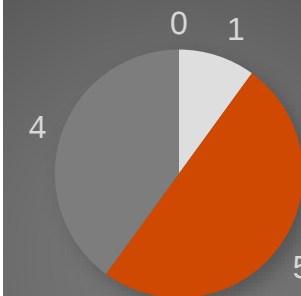
ISA-vereisten

Detailbevindingen

Onderstaande tabel bevat de detailbevindingen inclusief de status ten opzichte van voorgaand jaar en de prioriteit van de detailbevindingen. Het taartdiagram hiernaast visualiseert dat. Op de volgende pagina's staan de detailbevindingen uitgeschreven inclusief de status ten opzichte van vorig jaar, onze aanbevelingen en de prioriteit. De prioriteit van een detailbevinding of een combinatie van detailbevindingen in de interne controle is niet alleen afhankelijk van het feit of er daadwerkelijk sprake was van een onjuistheid, maar ook van de waarschijnlijkheid dat een onjuistheid zou kunnen plaatsvinden en de potentiële omvang van de onjuistheid. In 2024 hebben wij geen nieuwe bevindingen in de interne beheersing geconstateerd.

#	Detailbevinding	Status 2024	Status 2023	Prioriteit
1	Onderbouwing prestatielevering is niet altijd zichtbaar vastgelegd	●	●	Middel
2	Ontbrekende beheersingsmaatregelen in het aanbestedingsproces	●	●	Middel
3	Geen afgedwongen functiescheiding tussen gunner en prestatievaststeller	●	●	Middel
4	Ontbrekende waarborgen rondom registraties en zichtbare autorisaties van verstrekte subsidies	●	●	Middel
5	Onzekerheden in het kader van prestatielevering PGB	●	●	Hoog
6	Nevenfuncties worden niet centraal geregistreerd	●	●	Middel
7	Huurindexaties zijn niet altijd contractueel vastgelegd	●	●	Laag
8	Grondexploitaties : vastlegging kan beter en verschillenanalyse niet diepgaand genoeg	●	●	Laag
9	Memoriaalboekingen : niet altijd functiescheiding bij memoriaalboekingen	●	●	Hoog
10	Geen zichtbare vastlegging van controle op wijzigingen in crediteurenstamgegevens	●		Hoog

Voortgang bevindingen

- Geen voortgang
- Nieuw
- Onderhanden
- Opgelost

● Nieuw geïdentificeerde detailbevinding

● Eerder gerapporteerde detailbevinding, onderhanden

● Eerder gerapporteerde detailbevinding, geen voortgang

● Opgeloste detailbevinding

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Detailbevindingen

Detailbevindingen IT

Wet normering topinkomens

ISA-vereisten

Detailbevindingen

Bevinding 1: Onderbouwing prestatielevering is niet altijd zichtbaar vastgelegd

Line of defence

①

Inkopen en betalingen

Bevinding 2023

In Key2Financiën wordt de prestatieverklaring geregistreerd door de prestatieverklaarder. Echter de onderbouwing waarom de prestatie is goedgekeurd is niet vastgelegd in Key2Financiën.

Risico en aanbeveling

Het risico is dat inkoopfacturen worden betaald, waarvoor feitelijk geen prestatie is geleverd.
Wij adviseren om op een manier in te regelen dat de prestatie alleen kan worden goedgekeurd als hier onderbouwing voor is vastgelegd.

Opvolging bevinding 2024

In 2024 is er geen ontwikkeling geweest op deze bevinding.

Status en Prioriteit

Middel

Managementreactie

Het management is het eens met onze constatering.

Nieuw geïdentificeerde detailbevinding

Eerder gerapporteerde detailbevinding, onderhanden

Eerder gerapporteerde detailbevinding, geen voortgang

Opgeloste detailbevinding

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Detailbevindingen

Detailbevindingen IT

Wet normering topinkomens

ISA-vereisten

Detailbevindingen

Bevinding 2: Ontbrekende beheersingsmaatregelen in het aanbestedingsproces**Line of defence**

① ②

Aanbestedingen

Bevinding 2023

In de eerste en tweede lijn van het inkoop-/aanbestedingsproces missen wij voldoende interne beheersingsmaatregelen die vooraf waarborgen dat inkopen op de juiste wijze zijn aanbesteed. Er wordt vooral gesteund op de controle achteraf die de VIC uitvoert. Hierdoor kunnen onrechtmatige inkopen al hebben plaatsgevonden. Er is een centrale administratie van de verplichtingen, maar hierin zitten geen waarborgen die zorgen voor een juiste en volledige contractenregistratie. Hierdoor ontbreekt er een signaleringsfunctie om onrechtmatigheden te voorkomen.

Risico en aanbeveling

Door de bovengenoemde bevindingen bestaat het risico dat de gemeente niet voldoet aan de EU-aanbestedingsrichtlijnen, waardoor inkopen niet rechtmatig tot stand gekomen zijn. Doordat wij geen lijst kunnen ontvangen waarbij is geadministreerd wat de aanbestedingsprocedure is geweest, moeten wij de gehele populatie als zijnde 'hoog risico' controleren.

Opvolging bevinding 2024

Op basis van gesprekken en de opgeleverde documentatie komen wij tot de conclusie dat de interne beheersingsmaatregelen in de drie lijnen voor het aanbestedingsproces voldoende zijn ingeregeld om materiële onrechtmatigheden te voorkomen en/of te detecteren. Wij hebben daarom deze bevindingen geclassificeerd als opgelost.

Status en Prioriteit

Middel

Managementreactie

Het management is het eens met onze constatering.

● Nieuw geïdentificeerde detailbevinding

● Eerder gerapporteerde detailbevinding, onderhanden

● Eerder gerapporteerde detailbevinding, geen voortgang

● Opgeloste detailbevinding

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Detailbevindingen

Detailbevindingen IT

Wet normering topinkomens

ISA-vereisten

Detailbevindingen

Bevinding 3: Geen afgedwongen functiescheiding tussen gunner en prestatievaststeller

Line of defence	Bevinding	Status en Prioriteit	Managementreactie
① Inkoop-lasten	Een budgethouder heeft de mogelijkheid om een opdracht te gunnen en zelf de prestatie vast te stellen. Dit risico heeft met name betrekking op inkopen onder €30.000. In opzet zou Team Inkopen mee moeten kijken bij het gunnen voor alle inkopen boven €30.000. Dit wordt echter niet afgedwongen of gemonitord (zie bevinding 2). Doordat de betrokkenheid van Team Inkopen niet wordt afgedwongen bestaat ook voor inkopen boven de grens van €30.000 het risico dat er geen functiescheiding plaatsvindt tussen de gunner en de prestatievaststeller. Risico en aanbeveling Hierdoor bestaat er een verhoogd risico van fraude/corruptie. Ook voor inkopen boven €30.000 zien wij dit risico omdat een inkoper bewust Team Inkopen niet zou kunnen inschakelen en de opdracht zelf zou kunnen gunnen en de prestatie vast zou kunnen stellen. We adviseren om in Key2Finance af te dwingen dat een budgethouder niet een opdracht kan gunnen en ook de prestatie kan vaststellen. Wanneer dit nog niet mogelijk is in het systeem adviseren wij periodiek een analyse te maken van de gevallen waarbij de opdracht is gegund en de prestatie is vastgesteld door dezelfde persoon. Opvolging bevinding 2024 In 2024 is er geen ontwikkeling geweest op deze bevinding.	● Middel	Het management is het eens met onze constatering.

● Nieuw geïdentificeerde detailbevinding

● Eerder gerapporteerde detailbevinding, onderhanden

● Eerder gerapporteerde detailbevinding, geen voortgang

● Opgeloste detailbevinding

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Detailbevindingen

Detailbevindingen IT

Wet normering topinkomens

ISA-vereisten

Detailbevindingen

Bevinding 4: Ontbrekende waarborgen rondom registraties en zichtbare autorisaties van verstrekte subsidies

Line of defence	Bevinding	Status en Prioriteit	Managementreactie
①	We hebben vastgesteld dat niet alle registraties plaatsvinden en dat sommige autorisaties achteraf niet vast te stellen zijn. Daarnaast vinden de subsidieregistraties plaats in Excel, waarin waarborgen voor een juiste en volledige administratie ontbreken.	● Middel	Het management is het eens met onze constatering.
Verstrekte subsidies	Risico en aanbeveling Door bovengenoemde bevindingen bestaat het risico van een materiële afwijking in de juistheid en volledigheid van verstrekte subsidies. Opvolging bevinding 2024 In 2024 is er geen ontwikkeling geweest op deze bevinding. De organisatie is bezig met een nieuwe applicatie om de subsidie in te administreren. In 2023 heeft de organisatie ook een pilot mee gedraaid en de verwachting is dat deze applicatie in 2025 in zijn geheel uitgerold zal worden. In deze applicatie zijn achteraf ook de autorisatie vast te stellen. Daarmee is de bevinding over 2024 nog onderhanden en is de verwachting dat de bevinding gedurende 2025 zal worden opgelost.		

- Nieuw geïdentificeerde detailbevinding
- Eerder gerapporteerde detailbevinding, onderhanden
- Eerder gerapporteerde detailbevinding, geen voortgang
- Opgeloste detailbevinding

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Detailbevindingen

Detailbevindingen IT

Wet normering topinkomens

ISA-vereisten

Detailbevindingen

Bevinding 5: Onzekerheden in het kader van prestatielevering PGB**Line of defence****①****Sociaal Domein****Bevinding**

We hebben geconstateerd dat de gemeente Westland de prestatielevering van de PGB niet vaststelt. SVB voert geen controle uit op de prestatielevering van de zorg bij PGB. De gemeente is daarom zelf verantwoordelijk voor het vaststellen van de prestatielevering.

De gemeente Westland maakt gebruik van PGB 2.0. Voor deze omgeving is geen controleverklaring aanwezig voor de werking van de interne beheersingsmaatregelen. De gemeente kan daarom niet steunen op de controles in PGB 2.0 en moet daarom zelf de prestatielevering vaststellen. In 2023 hebben wij daarom een onzekerheid over de prestatielevering van de PGB van €3.242.000 geconstateerd.

Risico en aanbeveling

Als er geen aanvullende werkzaamheden worden verricht voor de jaarrekeningcontrole, leidt dat tot onzekerheden van vergelijkbare omvang voor de jaarrekeningcontrole 2023.

We raden aan om bij huisbezoeken een vragenlijst te laten invullen over de tevredenheid van de geleverde zorg. Dit kan eventueel gecombineerd worden met andere huisbezoeken. Ook kan dit op het moment dat een herindicatie plaatsvindt.

Opvolging bevinding 2024

Gemeente Westland heeft een extern bureau ingeschakeld om huisbezoeken te doen en de onzekerheid terug te brengen. De organisatie heeft daarmee al een grote stap voorwaarts gemaakt maar voor een gedeelte van de onzekerheid moet nog een verdere stap gezet worden.

Status en Prioriteit

Hoog

Managementreactie

Het management is het eens met onze constatering.

Nieuw geïdentificeerde detailbevinding

Eerder gerapporteerde detailbevinding, onderhanden

Eerder gerapporteerde detailbevinding, geen voortgang

Opgeloste detailbevinding

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Detailbevindingen

Detailbevindingen IT

Wet normering topinkomens

ISA-vereisten

Detailbevindingen

Bevinding 6: Nevenfuncties worden niet centraal geregistreerd			
Line of defence	Bevinding	Status en Prioriteit	Managementreactie
①	Wij hebben geconstateerd dat nevenfuncties van medewerkers niet centraal worden geregistreerd. Bij de procedures rondom de indienstreding van nieuwe medewerkers wordt er gevraagd of deze personen nevenfuncties hebben. Dit wordt echter niet centraal geregistreerd en periodiek geactualiseerd. Risico en aanbeveling Doordat nevenfuncties niet centraal geregistreerd worden kan bij transacties van de gemeente met derden niet gemonitord worden of er sprake is van belangenverstrengeling. We raden aan om nevenfuncties centraal te registeren en periodiek medewerkers te vragen om hun nevenfuncties door te geven. Opvolging bevinding 2024 Gemeente Westland heeft in 2024 een actie uitgevoerd door bij alle werknemers een uitvraag te door nevenfuncties en deze te administreren. Wij adviseren om standaard bij nieuwe medewerkers te vragen naar nevenfuncties en periodiek voor bestaande medewerkers. Hierin kan een keuze gemaakt worden voor welke medewerkers dit van belang is om het risico van belangenverstrengeling te voorkomen.	● Middel	Het management is het eens met onze constatering.

- Nieuw geïdentificeerde detailbevinding
- Eerder gerapporteerde detailbevinding, onderhanden
- Eerder gerapporteerde detailbevinding, geen voortgang
- Opgeloste detailbevinding

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Detailbevindingen

Detailbevindingen IT

Wet normering topinkomens

ISA-vereisten

Detailbevindingen

Bevinding 7: Huurindexaties zijn niet altijd contractueel vastgelegd**Line of defence****①****Huur-opbrengsten****Bevinding**

We constateren dat huurindexaties niet altijd contractueel zijn vastgelegd.

Risico en aanbeveling

Het risico bestaat dat achteraf niet valt vast te stellen waarop de huidige huurprijs is gebaseerd. Ook bestaat het risico dat de gemeente met huurders in conflict komt over de huurprijs.

We raden aan om bij het aangaan van nieuwe contracten een paragraaf over huurindexaties op te nemen. We raden aan om een inventarisatie te maken van de huidige contracten en een addendum op te stellen in het geval er in een contract niets is opgenomen over huurindexatie.

Opvolging bevinding 2024

Tijdens de eindejaarscontrole van 2023 heeft de organisatie een analyse uitgevoerd op contracten en of hier een huurindexatie plaats moeten vinden. Hierbij is 5 jaar teruggekeken en, indien van toepassing, aanvullend gefactureerd. Voor nieuwe contract wordt standaard contractueel de huurindexatie vastgelegd. De organisatie zal jaarlijks een analyse uitvoeren op de huurcontracten en analyseren of de toegepaste huurindexaties conform verwachting zijn. Op basis van de genomen stappen door de organisatie, achten wij de kans op een materiële fout in de huuropbrengsten laag. Deze bevinding rapporteren wij daarom als opgelost.

Status en Prioriteit

Laag

Managementreactie

Het management is het eens met onze constatering.

Nieuw geïdentificeerde detailbevinding

Eerder gerapporteerde detailbevinding, onderhanden

Eerder gerapporteerde detailbevinding, geen voortgang

Opgeloste detailbevinding

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Detailbevindingen

Detailbevindingen IT

Wet normering topinkomens

ISA-vereisten

Detailbevindingen

Bevinding 8: Grondexploitaties: vastlegging kan beter en verschillenanalyse niet diepgaand genoeg**Line of defence****① ②****Grond-exploitaties****Bevinding 2023**

We constateren dat het proces in opzet goed is maar dat de vastleggingen beter kunnen. We constateren ook dat een verschillenanalyse wordt uitgevoerd maar dat deze in sommige gevallen niet diepgaand genoeg is.

Risico en aanbeveling

Het risico bestaat dat achteraf transacties en waardebepalingen niet goed vastgesteld kunnen worden.

We raden aan om de vastleggingen te verbeteren en hier een vaste structuur voor aan te houden. Daarnaast adviseren we om de verschillenanalyse op gedetailleerder niveau uit te werken. Graag gaan we met de organisatie in gesprek om concreet de verwachtingen af te stemmen.

Stand van zaken bevinding 2024

Voor de grote grondexploitaties in de deelnemingen en Flora Campus is een goede vastlegging van de onderbouwing. Voor de overige grondexploitaties constateren wij dat de organisatie op basis van risico en materialiteit een beperkte verschillenanalyse heeft gemaakt. Alhoewel wij adviseren ook voor die projecten een goede vastlegging te maken, begrijpen wij de afweging van de organisatie.

Status en Prioriteit

Laag

Managementreactie

Het management is het eens met onze constatering.

Nieuw geïdentificeerde detailbevinding

Eerder gerapporteerde detailbevinding, onderhanden

Eerder gerapporteerde detailbevinding, geen voortgang

Opgeloste detailbevinding

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Detailbevindingen

Detailbevindingen IT

Wet normering topinkomens

ISA-vereisten

Detailbevindingen

Bevinding 9: Memoriaalboekingen: niet altijd functiescheiding bij memoriaalboekingen

Line of defence	Bevinding 2023	Status en Prioriteit	Managementreactie
① ② Memoriaalboekingen	We constateren dat er in opzet functiescheiding aanwezig is in het proces van memoriaalboekingen. Bij de toetsing van deze interne beheersingsmaatregel hebben wij geconstateerd dat het proces niet altijd verloopt zoals beschreven en dat er niet altijd functiescheiding aanwezig is bij memoriaalboekingen. Status bevinding 2024 Wij hebben vastgesteld dat de procedures rondom de memoriaalboekingen zijn aangescherpt. Er is functiescheiding in memoriaalboekingen en achterliggend is er voldoende onderbouwing opgeslagen om tot een akkoord op de memoriaalboeking te komen. In opzet en bestaan is deze bevinding gedurende 2024 opgevolgd. Omdat de beheersingsmaatregel niet voor het hele jaar effectief is geweest, is in overleg met de organisatie gekozen om voor 2024 een gegevensgerichte controle uit te voeren. Voor 2025 zullen wij onze controleaanpak heroverwegen. Op basis van de genomen acties van de organisatie classificeren wij deze bevinding als opgelost.	● Hoog	Het management is het eens met onze constatering.

- Nieuw geïdentificeerde detailbevinding
- Eerder gerapporteerde detailbevinding, onderhanden
- Eerder gerapporteerde detailbevinding, geen voortgang
- Opgeloste detailbevinding

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Detailbevindingen

Detailbevindingen IT

Wet normering topinkomens

ISA-vereisten

Detailbevindingen

Bevinding 10: Geen zichtbare vastlegging van controle op wijzigingen in crediteurenstamgegevens**Line of defence**

① ②

Inkopen & betalingen

Bevinding 2024

We constateren dat in opzet functiescheiding aanwezig is in het proces van het wijzigen van crediteurenstamgegevens. Er is echter geen zichtbare vastlegging van de daadwerkelijke controle. uitgevoerd op de mutatie van de bankrekening zelf. Er is geen onderbouwing hoe het nieuwe bankrekeningnummer wordt gecontroleerd op juistheid. Vanuit de VIC is dit jaar de controle op het betalingsproces geïmplementeerd en is geconstateerd dat de organisatie niet een verificatiecheck, zoals telefonisch verifiëren met de leverancier, uitvoert.

Risico en aanbeveling

Ongecontroleerde wijzigingen in crediteurenstamgegevens verhogen het risico op fraude en betalingen aan incorrect.

We raden aan om de vast te leggen waarmee de wijziging in crediteurenstamgegevens is getoetst. Tevens raden wij aan om als standaardprocedure wijzigingen in de crediteurenstamgegevens telefonisch te verifiëren.

Status en Prioriteit

●
Hoog

Managementreactie

Het management is het eens met onze constatering.

● Nieuw geïdentificeerde detailbevinding

● Eerder gerapporteerde detailbevinding, onderhanden

● Eerder gerapporteerde detailbevinding, geen voortgang

● Opgeloste detailbevinding

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen

Detailbevindingen

Detailbevindingen IT

Wet normering topinkomens

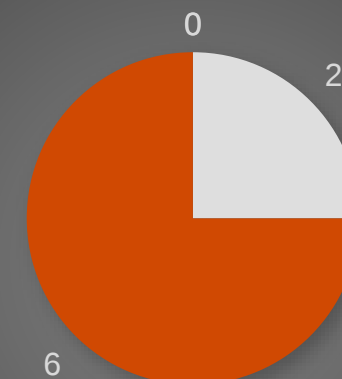
ISA-vereisten

Detailbevindingen IT

Onderstaande tabel bevat de detailbevindingen inclusief de status ten opzichte van voorgaand jaar en de prioriteit van de IT-detailbevindingen. Het taartdiagram hiernaast visualiseert dat. Op de volgende pagina's staan de IT-detailbevindingen uitgeschreven inclusief de status ten opzichte van vorig jaar, onze aanbevelingen en de prioriteit. De prioriteit van een IT-detailbevinding of een combinatie van IT-detailbevindingen in de interne controle is niet alleen afhankelijk van het feit of er daadwerkelijk sprake was van een onjuistheid, maar ook van de waarschijnlijkheid dat een onjuistheid zou kunnen plaatsvinden en de potentiële omvang van de onjuistheid

#	Detailbevinding	Status 2024	Status 2023	Prioriteit
1	Een periodieke controle op de juistheid en volledigheid van de autorisaties op het netwerk vindt niet (zichtbaar) plaats.	●	●	Middel
2	Bevindingen op continuïteit	●	●	Hoog
3	Bevindingen in wijzigingsbeheersproces	●	●	Middel
4	Ontbrekende periodieke controle op autorisatierechten	●	●	Hoog
5	Ontbrekende periodieke controle op gebruikersrechten	●	●	Middel
6	Geen afgedwongen wachtwoordrestricties binnen Youforce	●	●	Middel
7	Een formele procedure voor patchmanagement en vastlegging van de toets ontbreken	●		Middel
8	Back-up en herstelprocedures zijn niet formeel vastgelegd. Daarnaast wordt hersteltesting niet formeel uitgevoerd.	●		Hoog

Voortgang bevindingen

- Geen voortgang
- Nieuw
- Onderhanden
- Opgelost

● Nieuw geïdentificeerde detailbevinding

● Eerder gerapporteerde detailbevinding, onderhanden

● Eerder gerapporteerde detailbevinding, geen voortgang

● Opgeloste detailbevinding

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen
 - Detailbevindingen
 - Detailbevindingen IT**
 - Wet normering topinkomens
 - ISA-vereisten

Detailbevindingen IT

Systeem	Tekortkoming	2024	2023	Aanbeveling en reactie management	Effect controleaanpak
Netwerk	[2021.01] Een periodieke controle op de juistheid en volledigheid van de autorisaties op het netwerk vindt niet (zichtbaar) plaats.	●	●	Aanbeveling Voer de periodieke controle op de juistheid en volledigheid van autorisaties op het netwerk periodiek uit en documenteer deze controle inclusief de opvolging. Opvolging bevinding 2024 De opvolging van de bevinding is voor ons op dit moment nog niet helder.	Geen directe impact op de controleaanpak.
	[2021.04] De gemeente Westland beschikt niet over een continuïteitsplan. Daarnaast voert de gemeente Westland geen restoretests uit.	●	●	Aanbeveling Beschrijf een continuïteitsplan en voer periodiek (minimaal jaarlijks) een test uit op het continuïteitsplan om de effectiviteit van het continuïteitsplan te kunnen beoordelen. Wij hebben begrepen dat eind januari 2024 de opdracht vanuit directie is gekomen om een continuïteitsplan op te stellen. De organisatie verwacht dat dit plan medio 2024 afgerond is. Opvolging bevinding 2024 De opvolging van de bevinding is voor ons op dit moment nog niet helder.	Geen directe impact op de controleaanpak.

● Nieuw geïdentificeerde detailbevinding
 ● Eerder gerapporteerde detailbevinding, onderhanden
 ● Eerder gerapporteerde detailbevinding, geen voortgang
 ● Opgeloste detailbevinding

Inleiding
Inhoudsopgave
Onze kernboodschappen
Controlekader
Vooruitkijkend
Bijlagen
Detailbevindingen
Detailbevindingen IT
Wet normering topinkomens
ISA-vereisten

Detailbevindingen IT

Systeem	Tekortkoming	2024	2023	Aanbeveling en reactie management	Effect controleaanpak
Suite voor Sociaal Domein	[2021.06] Ten aanzien van het wijzigingsbeheerproces hebben wij de volgende bevindingen: Testresultaten en de vrijgave voor implementatie in de productieomgeving van Suite voor Sociaal Domein worden niet zichtbaar gedocumenteerd.	●	●	Aanbeveling Documenteer de testresultaten en de vrijgave voor implementatie zichtbaar en zorg voor een zichtbare audittrail. Opvolging bevinding 2024 De opvolging van de bevinding is voor ons op dit moment nog niet helder.	Door deze bevinding kunnen wij zonder aanvullende gegevens-gerichte werkzaamheden niet steunen op functiescheiding, geautomatiseerde beheersingsmaatregelen en/of rapportages binnen Suite voor Sociaal Domein.
Youforce, Suite voor Sociaal Domein & Key2Financiën	[2021.07] Een periodieke controle op de juistheid en volledigheid van de autorisaties binnen Youforce, Suite voor Sociaal Domein en Key2Financiën vindt niet (zichtbaar) plaats.	●	●	Aanbeveling Voer de periodieke controle op de juistheid en volledigheid van autorisaties binnen Youforce, Suite voor Sociaal Domein en Key2Financiën periodiek uit en documenteer deze controle inclusief de opvolging. Opvolging bevinding 2024 De opvolging van de bevinding is voor ons op dit moment nog niet helder.	Geen directe impact op de controleaanpak.

● Nieuw geïdentificeerde detailbevinding

● Eerder gerapporteerde detailbevinding, onderhanden

● Eerder gerapporteerde detailbevinding, geen voortgang

● Opgeloste detailbevinding

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen
- Detailbevindingen
- Detailbevindingen IT**
- Wet normering topinkomens
- ISA-vereisten

Detailbevindingen IT

Systeem	Tekortkoming	2024	2023	Aanbeveling en reactie management	Effect controleaanpak
	[2020.08] Een gestructureerde werkwijze voor het periodiek valideren van de juistheid en volledigheid van superuseraccounts binnen Youforce, Suite voor Sociaal Domein en Key2Financiën ontbreekt. Ook ontbreekt een gestructureerde werkwijze voor het periodiek valideren van de juistheid en volledigheid van gebruikers met schrijfrechten op de database van Youforce, Suite voor Sociaal Domein en Key2Financiën.	●	●	Aanbeveling Voer de periodieke controle op de juistheid en volledigheid van superuseraccounts binnen de applicatie en gebruikers met schrijfrechten op de database uit en documenteer deze controle inclusief de opvolging. Opvolging bevinding 2024 De opvolging van de bevinding is voor ons op dit moment nog niet helder.	Geen directe impact op de controleaanpak.
	[2024.09] Een formele procedure voor patchmanagement en vastlegging van de toets ontbreken.	●		Aanbeveling Wij adviseren om uit te schrijven welke procedures worden uitgevoerd om ervoor te zorgen dat de laatste updates van applicaties zijn doorgevoerd.	Geen directe impact op de controleaanpak.
	[2024.010] Back-up en herstelprocedures zijn niet formeel vastgelegd. Daarnaast wordt hersteltesting niet formeel uitgevoerd.	●		Aanbeveling Wij adviseren om back-up en herstelprocedures formeel vast te leggen en hersteltesting uit te voeren en zichtbaar vast te leggen..	Geen directe impact op de controleaanpak.

- Nieuw geïdentificeerde detailbevinding
- Eerder gerapporteerde detailbevinding, onderhanden
- Eerder gerapporteerde detailbevinding, geen voortgang
- Opgeloste detailbevinding

Inleiding
Inhoudsopgave
Onze kernboodschappen
Controlekader
Vooruitkijkend
Bijlagen
Detailbevindingen
Detailbevindingen IT
Wet normering topinkomens
ISA-vereisten

Wet normering topinkomens

De impact van WNT-wijzigingen voor gemeente Westland zijn beperkt

Uw WNT-norm 2024

Het algemeen voltijds- en voljaarsbezoldigingsmaximum voor 2024 is met ingang van 1 januari 2024 €223.000 (2023: €216.000).

Hogere WNT-normen voor uw externe functionarissen

Voor 2024 gelden voor externe topfunctionarissen hogere maxima dan voor 2023. De maxima per maand waarin is gewerkt zijn:

- voor de eerste zes maanden waarin de functie wordt vervuld: een maximum van €30.800 (2023: €29.500) per maand waarin is gewerkt, plus:
- voor de tweede zes maanden €23.400 (2023: €22.400) per maand waarin is gewerkt;
- met een maximum van €221 (2023: €212) per uur.

Bijlage Wet normering topinkomens (WNT)

	U hebt 2 topfunctionarissen die u dient te verantwoorden in de jaarrekening
	De huidige topfunctionarissen zijn beide in loondienst.
	U hebt in 2024 geen (ontslag) vergoedingenesignaleerd die boven de WNT-grens uit zullen komen.

Vanaf de dertiende maand waarin werkzaamheden worden verricht geldt dezelfde normering als voor topfunctionarissen in dienstverband.

De bepaling van de juiste toepasselijke individuele WNT-norm per externe topfunctionaris is door de samenloop van een maandmaximum, urenmaximum en de jaarlijkse verhoging niet eenvoudig. BZK heeft een rekentool ontwikkeld waarmee op basis van enkele eenvoudige vragen de toepasselijke individuele WNT-norm voor 2024 kan worden afgeleid. De rekentool is te vinden op de website www.topinkomens.nl.

Aandachtspunten WNT-verantwoording 2024

De volgende aandachtspunten zijn mogelijk relevant voor de WNT-verantwoording 2024 van uw gemeente:

- Ontvangt een topfunctionaris ook nog een bezoldiging op andere gronden dan de topfunctie? Is uw WNT-instelling onderdeel van een groep en ontvangt een topfunctionaris ook bezoldiging vanuit een andere entiteit binnen de groep? Dan moet u (vanaf 2023!) mogelijk een extra overzicht in uw WNT-verantwoording opnemen.
- Hebt u niet-topfunctionarissen in dienstbetrekking die in 2024 méér bezoldiging ontvangen dan hun deeltijdfactor x €223.000, dan moet u deze (op functie) als 'overige functionarissen' in de WNT-verantwoording opnemen.

- Inleiding
- Inhoudsopgave
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- Bijlagen
 - Detailbevindingen
 - Detailbevindingen IT
 - Wet normering topinkomens
 - ISA-vereisten

Onze communicatie over de belangrijkste voorwaarden en aandachtspunten van de controle

Vereiste communicatie op grond van de controlestandaarden	Controleplan	Rapportage interim-bevindingen	Accountantsverslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant	●		
Bevestiging van de onafhankelijkheid van PwC	●		●
De zaken die zijn aangemerkt als kernpunten van de controle	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet naleven van wet- en regelgeving			●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring			●
Standpunt van de accountant over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet-gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de entiteit			●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's	●		●